

Vergaderjaar 2012–2013

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 1658

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 juni 2013

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij drie fiches aan te bieden die werd opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).

Fiche: Mededeling effect van migratie op ontwikkeling optimaliseren (Kamerstuk 22 112, nr. 1656)

Fiche: Besluit verlening EU-garantie op EIB-financiering buiten de EU (Kamerstuk 22 112, nr. 1657)

Fiche: Mededeling Europese strategie voor micro- en nano-elektronica.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans

Fiche: Mededeling Europese strategie voor micro- en nano-elektronica

1. Algemene gegevens

Titel voorstel:

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Een Europese Strategie voor Micro- en Nano-elektronische Onderdelen en Systemen

Datum ontvangst Commissiedocument:

22 mei 2013

Nr. Commissiedocument:

COM(2013) 298

Prelex:

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=202671

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact assessment Board:

Niet opgesteld.

Behandelingstraject Raad:

Raad voor Concurrentievermogen.

Eerstverantwoordelijk Ministerie:

Ministerie van Economische Zaken in nauwe samenwerking met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

2. Essentie voorstel

De Commissie begint de mededeling met een schets van het belang van micro- en nano-elektronica als de basis van een breed scala van producten en diensten en bij uitstek een sleuteltechnologie: een belangrijke factor voor het innovatie- en concurrentievermogen in cruciale economische sectoren en daarnaast onmisbaar bij het aanpakken van de maatschappelijke uitdagingen waarvoor Europa zich de komende jaren gesteld ziet.

De Commissie stelt dat de nano-elektronicasector van belang is voor Europa omdat:

- het een groeisector betreft die een grote economische betekenis heeft en substantiële hoogwaardige werkgelegenheid creëert;
- zonder deze sleuteltechnologie het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen onmogelijk is.

In de mededeling wordt er op ingegaan dat Europa een achterblijvend investeringsniveau heeft, maar ook een aantal sterke punten op dit gebied:

- een aantal belangrijke *centres of excellence* (Dresden, Grenoble, Eindhoven/Leuven);
- een leidende positie op belangrijke verticale markten, maar tegelijkertijd grote afwezigheid op de markt voor computers en consumentenelektronica;
- een mondiaal leidende positie bij de productie van apparatuur en materialen voor de sector (bijv. ASML, Veldhoven);

De Commissie stelt een Europese industriële strategie voor die het aandeel van de EU in de wereldmarkt moet veiligstellen en vergroten. Hierbij moet worden voortgebouwd op Europa's sterktes en op de leidende clusters. Door het mkb beter in de waardeketen te integreren

kunnen ook nieuwe, snelgroeiende marktsegmenten beter worden ontsloten.

De mededeling bevat een strategie om het groei- en concurrentievermogen van de Europese micro- en nano-elektronica-sector te vergroten. Deze strategie valt uiteen in drie doelstellingen:

- het aantrekken en kanaliseren van investeringen ter ondersteuning van een Europees stappenplan (*roadmap*) voor Europees industrieel leiderschap op het gebied van micro- en nano-elektronica; de Commissie stelt ten doel de totale publieke en particuliere investeringen in R&D&I op regionaal, nationaal en EU-niveau op te trekken tot meer dan € 1,5 miljard per jaar;
- het opzetten van een mechanisme op EU-niveau om de ondersteuning voor R&D&I-inspanningen van de EU, de lidstaten en de private sector te bundelen en gericht te maken;
- het versterken van het Europees concurrentievermogen door het creëren van een gelijk speelveld, ondersteuning van ondernemerschap, aandacht voor het mkb en verkleining van de kenniskloof.

De Commissie zal het overleg met alle belanghebbende partijen voortzetten. Daarnaast wil de Commissie een *Electronics Leaders Group* bestaande uit toonaangevende elektronicafabrikanten opzetten om een Europese Strategische *Roadmap* te ontwikkelen gericht op een substantiële verhoging van de investeringen in deze sector.

Als vehikel voor de realisatie van de strategie wordt ingezet op voortzetting van de publiek-private samenwerking tussen industrie, lidstaten en Commissie in de vorm van een nieuw *Joint Technology Initiative* voor elektronische componenten & systemen. Hierin zullen de bestaande JTI's (ENIAC voor nano-elektronica en ARTEMIS voor *embedded* systemen) en het Europees Technologie Platform (ETP) EPOSS (*European Technology Platform on Smart Systems Integration*) opgaan. Door deze bundeling kunnen *private*, nationale en EU-middelen effectiever worden ingezet. Daarnaast worden activiteiten genoemd in het kader van een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt, het delen van onderzoeksfaciliteiten en innovatiegericht openbaar aanbesteden.

Ten slotte wil de Commissie ook de wereldwijde samenwerking op strategische thema's zoals de nieuwe generatie van 450mm *wafers*¹ bevorderen en blijven ijveren voor een gelijk speelveld.

3. Wat is de Nederlandse grondhouding ten aanzien van de bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit van deze mededeling en de eventueel daarin aangekondigde concrete wet- en regelgeving? Hoe schat Nederland de financiële gevolgen in, alsmede de gevolgen op het gebied van regeldruk en administratieve lasten?

Bevoegdheid

De mededeling heeft betrekking op gebieden waar sprake is van een parallelle bevoegdheid: «Industrie» en «Onderzoek, technologische ontwikkeling en ruimtevaart», resp. art. 173 en 182, Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Nederland acht dit de juiste rechtsgrondslag.

¹ IC's (chips) worden geproduceerd op siliciumschijven («wafers»). De huidige generatie schijven heeft een diameter van 300mm. Gewerkt wordt aan een nieuwe generatie van 450mm. Een grotere wafersize verhoogt de efficiency van de IC-productie en betekent voor producenten lagere kosten en dus concurrerender producten. Van groot belang is dat 450mm een nieuwe markt betekent voor de (veelal Europese) fabrikanten van IC-productieapparatuur,

Subsidiariteit

Nederland beoordeelt de subsidiariteit van de in de Mededeling weergegeven strategie positief. De geschetste economische en maatschappelijke uitdagingen en kansen spelen op Europese schaal en een adequate aanpak vereist een bundeling van de Europese en nationale inspanningen op dit terrein.

Proportionaliteit

Nederland beoordeelt de proportionaliteit van de in de Mededeling weergegeven strategie positief. De voorgestelde maatregelen staan in de juiste verhouding tot de beoogde doelen. Enkele in de mededeling geschetste activiteiten hebben betrekking op lopende beleidstrajecten. Opname hiervan in deze strategie draagt bij aan meer integrale beleidsontwikkeling.

Belangrijk element is het aangekondigde *Joint Technology Initiative* voor elektronische componenten en systemen (ter vervanging van twee binnenkort aflopende JTI's op hetzelfde domein). Op basis van de binnenkort verwachte ontwerpverordening zal de proportionaliteit daarvan nader kunnen worden beoordeeld.

Financiële gevolgen

De mededeling zelf heeft geen financiële gevolgen. Het aangekondigde voorstel voor een nieuw *Joint Technology Initiative* voor elektronische componenten en systemen zal binnenkort worden gepresenteerd. Op basis van de ontwerpRaadsverordening ter zake zullen de daaruit voortvloeiende financiële gevolgen kunnen worden beoordeeld.

Nederland is van mening dat de financiële middelen voor de JTI moeten worden gevonden binnen de financiële kaders van het Meerjarig Financieel Kader 2014–2020 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting».

Eventuele financiële gevolgen voor de rijksbegroting zullen moeten worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke Ministerie, conform de regels van de budgetdiscipline.

Regeldruk en administratieve lasten:

De mededeling heeft geen gevolgen voor regeldruk en administratieve lasten. Het aangekondigde voorstel voor een nieuw *Joint Technology Initiative* voor elektronische componenten en systemen zal binnenkort worden gepresenteerd. Op basis van de ontwerpRaadsverordening ter zake zullen de daaruit voortvloeiende gevolgen voor regeldruk en administratieve lasten kunnen worden beoordeeld.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland juicht het toe dat de Commissie haar visie op een overkoepelende strategie voor micro- en nano-elektronicasector presenteert. Zowel het economisch belang van de sector zelf voor Europa als ook zijn rol als sleuteltechnologie voor vele andere toepassingsgebieden rechtvaardigen een dergelijke strategie. Bovendien staat het belang van micro- en nano-elektronica bij de aanpak van maatschappelijke uitdagingen buiten kijf. Het is te waarderen dat de Commissie deze strategie verder ontwikkelt in nauwe samenwerking met de belangrijkste Europese *stakeholders* in een «*Electronics Leaders Group*».

De belangrijkste thema's voor de nano-elektronica sector, «*More Moore*» (steeds kleinere chips); «*More than Moore*» (slimmere chips) en de ontwikkeling van 450nm productietechnologie, krijgen terecht een prominente plaats in deze mededeling. Ook wordt, meer in het algemeen, de belangrijke rol van het innovatieve mkb als onderdeel van de nieuwe strategie genoemd.

Samen met Frankrijk en Duitsland behoort Nederland tot de landen met grote belangen op dit gebied, zowel qua industriële capaciteit als ten aanzien van hoogwaardige kennisontwikkeling. Dit blijkt ook uit de vermelding in de mededeling van het cluster rond Eindhoven/Leuven als een van de grote regionale productie- en designcentra als ook de vermelding van ASML als een van de belangrijkste leveranciers van apparatuur en materialen.

Strategische aandacht op EU-niveau voor de sector nano-elektronica en *embedded* computersystemen sluit goed aan bij de agenda van de Nederlandse topsector *High Tech Systems en Materials* (HTSM). Binnen de Topsector HTSM is de samenwerking in Europees verband op het gebied van R&D&I cruciaal. Nederlandse partijen op het gebied van nano-elektronica zullen stevig deelnemen in de verschillende projecten en initiatieven van Horizon 2020, vooral binnen de pijler «Industrieel leiderschap», maar ook in andere onderdelen van het programma. Een substantieel deel van de nationale middelen wordt hiervoor direct ingezet, onder meer via een omvangrijke Nederlandse participatie in de huidige *Joint Technology Initiatives (JTI's)* ENIAC (nano-elektronica) en ARTEMIS (embedded systemen). De Commissie heeft het voornemen deze samenwerking onder Horizon 2020 voort te zetten in de nieuwe JTI «ECSEL» (*Electronic Components and Systems for European Leadership*). Een ontwerpverordening ter zake zal naar verwachting rond de zomer door de Commissie worden gepresenteerd. Een nadere appreciatie van het onderdeel van de strategie dat hierop betrekking heeft, zal plaatsvinden op basis van dat voorstel.

De mededeling legt veel nadruk op de intensivering van de driepartijen-samenwerking tussen industrie/kennisinstellingen, lidstaten, en Europese Commissie. Dit opent mogelijkheden voor de ontwikkeling van strategische acties, waar de topsector HTSM van kan profiteren. Hier liggen voor Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen vele kansen. Bovendien liggen hier mogelijkheden voor Europese cofinanciering op voor Nederlandse strategische thema's, hetgeen tot gewenste synergie-effecten leidt.

De Commissie plaatst de acties in een breder kader, waarbij ook wordt gekeken naar de noodzakelijke ontwikkeling van vaardigheden om te waarborgen dat vraag en aanbod van hoogwaardig personeel goed op elkaar aansluiten. In Nederland is dit een belangrijk aandachtspunt, omdat hier al concrete tekorten worden gesignaleerd, die de ontwikkeling van de sector kunnen belemmeren (zie ook de Nederlandse inspanningen in het kader van het Techniekpact).

Ten slotte wil de Commissie werken aan verdere versterking van de internationale samenwerking en het waarborgen van een gelijk speelveld wereldwijd. Gezien het mondiaal strategisch belang van de micro- en nano-elektronica-sector verdient dit initiatief zeker ondersteuning.

Het is in deze context van belang te waken voor protectionistische tendensen, die zich kunnen vertalen in allerlei beperkende voorwaarden ten aanzien van deelneming in Europese acties. Dergelijke ontwikkelingen zouden het belang kunnen schaden van de Europese industrie die zich op

eigen kracht moet kunnen meten met mondiale concurrenten. Belangrijker is het, het innovatief vermogen van de sector verder te versterken. Gegeven het mondiale karakter van deze industrie is een gezamenlijke Europese strategie een vereiste om de internationale concurrentie met succes aan te gaan.